

حکومت ساسانیان

جنگ وَلَجَه؛ نبرد ساسانیان با اعراب مسلمان

نویسنده: جمال حسینی

انتشار: ۲۲ مهر ۱۴۰۵ | ۳۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

جنگ وَلَجَه یکی از نبردهای مهم در جریان حمله اعراب مسلمان به شاهنشاهی ساسانی بود که در سال ۶۳۳ میلادی، برابر با حدود ۱۲ هجری قمری در منطقه عراق امروزی رخ داد.

پارسیان دژ / حکومت ساسانیان

جنگ وَلَجَه سومین و یکی از نبردهای مهم در جریان حمله اعراب مسلمان به شاهنشاهی ساسانی بود که در سال ۶۳۳ میلادی، برابر با حدود ۱۲ هجری قمری در منطقه عراق امروزی رخ داد.

طرفین جنگ و تعداد نیروها

* سپاه اعراب مسلمان: به فرماندهی خالد بن ولید.

* سپاه ساسانیان: متشکل از نیروهای ایرانی و متحدان عرب ساسانی.

* تعداد نیروها: در برخی روایت‌های تاریخی، اعداد متفاوت و بزرگی برای سپاه ایران و سپاه اندک برای مسلمان ها ذکر شده است؛ اما آمار دقیق و قابل اعتمادی از تعداد سربازان دو طرف در دست نیست.

چگونگی وقوع جنگ

پس از شکست سپاه ساسانیان در نبردهای پیشین، پادشاه ساسانی، شاهنشاه یزدگرد سوم، برای مقابله با پیشروی اعراب نیروهای بیشتری را بسیج کرد. فرماندهی بخشی از این نیروها بر عهده اندرزگر بود و سپاه دیگری نیز به فرماندهی بهمن جاذویه پهلوان نامدار ایرانی در نظر گرفته شده بود.

خالد بن ولید تلاش کرد پیش از آنکه نیروهای ایرانی به یکدیگر بپیوندند، با سپاه اندرزگر درگیر شود.

در آغاز نبرد، ایرانیان مقاومت کردند و ضدحمله زدند؛ اما خالد با استفاده از مزدوران ایرانی که با آگاهی کامل از تاکتیک سپاه ایران و همچنین شناخت سرزمین های ایران، از سواره نظام خود برای اجرای یک حرکت محاصره ای استفاده کرد. طبق روایت های تاریخی، نیروهایی از سواره نظام اعراب از پشت به سپاه ساسانی حمله کردند و سپاه ایران را در محاصره قرار دادند. این تاکتیک موجب شکست سپاه ساسانی شد.

نتیجه جنگ

* پیروز جنگ: سپاه اعراب مسلمان.

* فرمانده مشهور: خالد بن ولید.

* فرمانده ایرانی: اندرزگر.

* اهمیت تاریخی: این شکست به تضعیف موقعیت ساسانیان در جنوب بین‌النهرین و ادامه پیشروی اعراب به سوی شهرهای مهمی مانند حیره کمک کرد.

شاهنشاه ایران با آگاهی از شکست ارتش ایران با شگفت زدگی جویای دلیل شکست شد، سربازان و فرماندهانی که از میدان نبرد برگشته بودند چنین گفتند:

جنگ ولجه

«ای شاهنشاه! شکست ما تنها به دلیل قدرت دشمن نبود. در میان سپاه اعراب، افرادی حضور داشتند که از سپاه ایران و شیوه‌های جنگی ما شناخت داشتند. گفته می‌شد برخی از کسانی که پیش‌تر با ایرانیان ارتباط داشتند، اطلاعاتی دربارهٔ آرایش نظامی، شیوهٔ حمله و نقاط ضعف سپاه ایران در اختیار دشمن قرار داده بودند.

خالد بن ولید نیز با شناختی که از میدان نبرد و شیوه جنگیدن سپاه ایران به دست آورده بود، نیروهای خود را به شکلی حساب شده به حرکت درآورد. هنگامی که سپاه ایران درگیر نبرد مستقیم بود، سواره نظام دشمن از جناح‌ها و پشت سر به ما حمله کرد و راه عقب‌نشینی را دشوار ساخت.

سربازان ایرانی با شجاعت جنگیدند، اما گرفتار محاصره شدند و صفوف سپاه از هم پاشید. بسیاری کشته شدند و گروهی نیز ناچار به فرار شدند. آنچه در ابتدا نبردی قابل کنترل به نظر می‌رسید، به شکستی سنگین تبدیل شد.»

سرچشمه‌های پژوهش

1. بریتانیکا

2. تاریخ ده هزار ساله ایران، رضایی

ارجاع به این مقاله

جمال حسینی، «جنگ وَلَجَه؛ نبرد ساسانیان با اعراب مسلمان»، پارسیان دژ، ۱۴۰۵.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<https://www.parsiandej.ir/articles/1964/pdf/جنگ-ولجه-نبرد-ساسانیان-با-اعراب-مسلمان.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۲۲ مهر ۱۴۰۵